

Avrupa 2016 yılında

hangi dijital dönüşümlere sahne oldu?

Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in, yılın kritik değerlendirmelerinden kabul edilen "Birliğin Durumu" konuşmasında en gururla bahsettiği meselelerin başında AB'nin Dijital Tek Pazar Stratejisi ve AB'nin ortak teknoloji politikaları geldi. 2016 yılında AB'nin dijital gündemi belki de Birlik tarihi boyunca olmadığı kadar yoğundu

Ahmet Ceran
İKV Uzmanı

Brexit senaryolarının tartışıldığı, popülist söylemin hız kazandığı, göçmen meselesinin gerilim hatları oluşturduğu ve ulus devlet

vurgusunun tekrardan öne çıktığı bir dönemden Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in, yılın kritik değerlendirmelerinden kabul edilen "Birliğin Durumu" konuşmasında en gururla bahsettiği meselelerin başında AB'nin

Almanak özel sayısı

Dijital Tek Pazar Stratejisi ve AB'nin ortak teknoloji politikaları geldi. 2016 yılında AB'nin dijital gündemi belki de Birlik tarihi boyunca olmadığı kadar yoğundu. AB'de yaşanan bu dönüşüm, Türkiye'de etkin bir teknoloji sektörünün nasıl evrilmesi gerektiği yönünde de muhtemelen ki ipuçları içeriyor.

AB, verilerin serbest dolaşımını 2016'da her şeyden çok konuştu

AB entegrasyon projesinin, dünya tarihinin en başarılı ve "kazançlı" yönetim örnekle-

rinden biri olmasının altında şüphesiz ki, mal ve hizmetler ile kişilerin serbest dolaşımına verilen üst düzey önem yatıyor. Fakat bizler 2016 yılında bunların ötesinde "verilerin serbest dolaşımı" üzerine dönen tartışmaları da diğer serbestlikler kadar duyar olduk. Bu kapsamda, bütün Üye Devletlerde geçerli olması öngörülen AB Veri Güvenliği Tüzüğü (GDPR) de Nisan 2016'da tüm AB kurumlarının onayından geçti. Bir gün içerisinde 315 milyon AB vatandaşının interneti kullandığı güncel durumda AB yetkilileri, bütün AB ülkelerinde geçerli bir Veri Güvenliği Tüzüğü'nün yürürlüğe girmesinin oluşturacağı bürokratik ve teknik entegrasyonun AB'ye senede ortalama 2,3 milyar Euro kazanım sağlayacağını öne sürüyor.

Tüzüğün 2018 yılında bütün AB ülkelerinde yürürlüğe girmesi bekleniyor. O zamana kadar AB kurumlarının da desteği ile birlikte AB ülkelerinin teknik ve idari altyapıları ile yasal mevzuatlarını Tüzükle uyumlu hale getirmeleri gerekecek. Dolayısıyla 2016 yılı boyunca bu uyum çabalarının nasıl gittiği tartışıldı. Tartışmaları, Snowden sonrası, AB vatandaşlarının ve kurumlarının korumacı yaklaşım benimsediği bir dönemde, Temmuz ayında onaylanan AB-ABD Gizlilik Kalkanı mekanizması alevlendirdi.

Veri güvenliği konusunun, 2017 yılında AB'nin en öncelikli dijital gündemi olmaya devam edeceğini rahatlıkla söylemek mümkün. Üye Devletlerin bu alandaki mevzuatlarını GDPR ile uyumlaştırmaya yönelik çabaları sürecektir; nihayetinde zaman azalıyor, hedef tarih 2018

Öte yandan bağlantılı olarak veri güvenliği meselesi Türkiye'de de yıl boyu dijital gündemin öncelikli bir konusuydu ve Digital Age'in önceki sayılarında farklı boyutlarıyla çokça dele alındı. Türkiye'de bu alandaki en kritik gelişme şüphesiz vizesiz Avrupa havalinin gerçekleşmesi için de büyük önem taşıyan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun kabul edilmesi oldu.

AB'nin ve Türkiye'nin ortak gündemi: E-devlet

Bütün bunların yanı sıra dünyanın geri kalanında olduğu gibi 2016 yılında AB'de de öncelikli dijital trendlerden biri, kamu kurumlarına ilişkin verilerin, açık veri formatında daha etkin şekilde paylaşılacağı platformların oluşturulması ve e-devlet kapasitesinin artırılması oldu. Nitekim bundan hayal edilen verimin alınıp alınmadığı noktasında şüpheler var. 2016 yılı boyunca bütün AB kurumlarında derlenen kamuya açık verilerin tek bir portal üzerinden (AB Açık Veri Portalı) paylaşımının sağlanması yönünde çalışmalar sürdü; en etkin hamle ise 19 Nisan 2016 tarihinde AB'nin 2016-2020 e-Devlet Eylem Planı'nın görücüye çıkması oldu.

Bu alanda Türkiye'nin hangi

Ahmet Ceran
IKV Uzmanı

aşamada olduğunu anlayabilmek için ise 2016'nın Kasım ayında Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Türkiye İlerleme Raporu'nun ilgili bölümüne bakmakta fayda var. Pek çok alanda ciddi eleştiriler içeren raporda Türkiye'nin son bir yıldaki performansının övgüyle karşılandığı alanlardan biri e-devlet sistemi. Kayda değer ilerlemenin altı çizilirken, raporda Türkiye'de kayıtlı e-devlet kullanıcı sayısının 27,5 milyonu geçtiği; e-devlet kapısı yoluyla sağlanan hizmetlerin sayısının son iki yılda iki katına çıktığı değerlendiriliyor.

İkinci olarak ise AB kurallarına aykırı vergi indirimi sağlandığı gerekçesiyle Avrupa Komisyonu tarafından 30 Ağustos tarihinde Apple'a kesilen 13 milyar Euro tutarında rekor sayılabile-

cek ceza, gündemde yoğun ilgi gördü. 2003'ten 2014 yılına kadarki dönem için Apple'ın, Avrupa şirket merkezinin bulunduğu İrlanda'ya 13 milyar Euro ve faizini geri ödemesi bekleniyor.

AB'yi 2017 yılında nasıl bir teknoloji gündemi bekliyor?

İlk olarak, veri güvenliği konusunun, 2017 yılında AB'nin en öncelikli dijital gündemi olmaya devam edeceğini rahatlıkla söylemek mümkün. Üye Devletlerin bu alandaki mevzuatlarını GDPR ile uyumlaştırmaya yönelik çabaları sürecektir; nihayetinde zaman azalıyor, hedef tarih 2018.

İkinci olarak Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması sürecini ifade eden Brexit, her alanda olduğu gibi AB'nin teknoloji gündeminde de büyük yer kaplayacaktır. Kişisel verilerin korunması alanında olabildiğince serbest piyasa ve ulusal güvenlik eksikli hareket eden Birleşik Krallık'ın AB ile bu alandaki işbirliğinin boyutunun ne olacağı, ayrılık sonrasında nasıl bir işbirliğinin geçerli olacağı hem AB'nin bilişim sektörünü hem kanun yapımcıları hem de vatandaşları merak içerisinde bırakıyor.

Son olarak ise bütün bunlardan bağımsız şekilde, AB'nin sınır yönetimi, vize

uygulamaları ve göç yönetimindeki dijitalleşmeyi de 2017'de meraklısının yakından takip etmesi tavsiye edilebilir. 16 Kasım 2016 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından Konsey ve AP'ye teklifi sunulan, Avrupa Seyahat ve Yetkilendirme Sistemi (ETIAS) bunun iyi bir örneği. ETIAS, en basit tabir ile Schengen Alanı ülkelerine seyahat için vize başvurusunda bulunan her kişinin AB için risk taşıyıp taşımadığını ölçen bir otomatik bilişim sistemi. AB ülkelerine seyahat etmeyi öngören her üçüncü ülke vatandaşının öncelikli olarak çevrimiçi bir portal üzerinden ilgili başvuru formunu doldurup, seyahat yetkisi edinmesi gerekecek. Vize süreci, bu yetki alındıktan sonra tamamlanabilecek. Sistemin 2020'de uygulamaya girmesi bekleniyor.

Neticede 2017 yılının da dijitalleşme, teknolojik gelişim açısından AB'de oldukça yoğun geçeceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. AB, teknolojik dönüşümü, pek çok sorununun ve eksikliğin çözümü olarak görüyor. Dolayısıyla teknolojinin bu kadar odakta olduğu bir dönemde, Türkiye'nin de bu yönelime sıkı sıkıya sarılması; doğacak fırsatları ve tehditleri yakından gözlemesi gerekecek.